

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 13.7.2011
KOM(2011) 432 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Om anvendelse af de finansielle ressourcer i 2004-2009 ydet til Litauen, Slovakiet og Bulgarien til støtte for dekommissioneringen af tidligt nedlukkede kernekraftværker i henhold til tiltrædelsesakterne

{SEK(2011) 914 endelig}

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
1.1.	Formål og retsgrundlag	3
1.2.	Anvendelsesområde og tidsplan.....	4
1.3.	Beløb	4
2.	Forvaltning af programmet	5
2.1.	Gennemførelseskanaler	5
2.2.	Proceduremæssig ramme og programevaluering.....	5
3.	Landerapportering	6
3.1.	Litauen – Ignalina-kernekræftværket.....	7
3.2.	Slovakiet – Bohunice VI-kernekræftværket	9
3.3.	Bulgarien – Kozloduy-kernekræftværket.....	11
4.	Konklusion	13
4.1.	Indsats	13
4.2.	Fremtidsudsigter.....	14

1. INDLEDNING

I rapporten vurderes gennemførelsesstatus for EU's finansielle bistand med hensyn til dekommissionering af de tidligt nedlukkede kernekraftværker i Litauen, Slovakiet og Bulgarien. Den omhandler navnlig gennemførelsen af nedlukningsprogrammet i perioden 2004-2009, men den finansielle bistand i den foregående periode og de seneste fremskridt i 2010 er dog også medtaget for at tegne et sammenhængende og detaljeret billede. Meddelelsen suppleres af Kommissionens arbejdsdokument SEK(2011) 914, der indeholder mere detaljerede oplysninger.

1.1. Formål og retsgrundlag

Dekommissionering af et kernekraftværk kan strække sig over en periode på 30 år. Den omfatter aktiviteter fra nedlukning og fjernelse af fissilt materiale til miljømæssig genopretning af området. Hvis nedlukningen af kernekraftværkerne og forvaltningen af affald skal foregå på en sikker måde, er det afgørende, at de nødvendige finansielle ressourcer er til rådighed på tidspunktet for dekommissioneringen.

På tidspunktet for forhandlingerne om tiltrædelse med EU drev de tre EU-kandidatlande Litauen, Slovakiet og Bulgarien atomreaktorer af sovjetisk design.

Det internationale samfund konkluderede i henhold til G7-landenes multilaterale handlingsprogram vedtaget på G7-topmødet i München¹ i 1992, at disse reaktorer ikke på en økonomisk forsvarlig måde kunne opgraderes til de krævede vestlige sikkerhedsnormer, og at disse værker skulle lukkes ned, før de efter planen var udtjente. I denne henstilling var fastsat datoerne for den tidlige nedlukning, som fremgår af tiltrædelsestraktaterne for de tre lande. Den tidlige nedlukning og efterfølgende dekommissionering af disse kernekraftværker blev anset for at være en stor finansiell og økonomisk byrde for medlemsstaterne og gav ikke operatørerne tilstrækkelig tid til at finde de nødvendige midler til at dække de fuldstændige omkostninger i forbindelse med dekommissionering. Derfor indeholder de enkelte tiltrædelsesakter^{2,3,4} og Rådets efterfølgende forordninger^{5,6,7} bestemmelser om finansiell bistand til de respektive nye medlemsstater.

EU's bistandsprogram omfatter følgende kernekraftværker:

Ignalina-kernekraftværket, blok 1 og 2 i Litauen

Bohunice V1-kernekraftværket, blok 1 og 2 i Slovakiet og

Kozloduy-kernekraftværket, blok 1-4 i Bulgarien.

¹ Frankrig, Tyskland, Italien, Japan, Det Forenede Kongerige, USA, Canada, Europa-Kommissionen.

² EUT L 236 af 23.9.2003, s. 33 og s. 944.

³ EUT L 236 af 23.9.2003, s. 33 og s. 954.

⁴ EUT L 157 af 21.6.2005, s.11 og s. 38.

⁵ EUT L 411 af 30.12.2006, s.10.

⁶ EUT L 131 af 23.5.2007, s.1.

⁷ EUT L 189 af 22.7.2010, s. 9.

1.2. Anvendelsesområde og tidsplan

EU's finansielle bistand skal støtte medlemsstaternes indsats i forbindelse med dekommissionering af deres sovjetisk designede kernekraftværker og de tilknyttede sociale konsekvenser samt foranstaltninger inden for energisektoren til afbødning af tabet af elektricitetsproduktionskapacitet.

EU-bistanden er blevet gennemført i tre specifikke perioder. I førtiltrædelsesperioden (frem til 2004) modtog Litauen og Slovakiet bistand via PHARE-programmet⁸, mens bistanden i perioden 2004-2006 blev ydet i henhold til protokollerne til tiltrædelsesakten, og siden 2007 har Rådets forordninger om Litauen og Slovakiet sikret en videreførelse af bistanden for perioden 2007-2013.

I førtiltrædelsesperioden (frem til 2007) modtog Bulgarien bistand via PHARE-programmet. Derefter blev der i perioden 2007-2009 ydet bistand i henhold til protokollen til tiltrædelsestraktaten på grundlag af den daværende "etapevise" dekommissioneringsstrategi. I 2009 blev der fremsendt en formel ansøgning om forlængelse af bistanden, så man kunne fortsætte med en revideret "øjeblikkelig" dekommissioneringsstrategi, og en ny forordning blev vedtaget i 2010 for at sikre en videreførelse af bistanden frem til 2013.

1.3. Beløb

Den tildelte bistand tager højde for den store byrde, der lægges på de nye medlemsstater som følge af deres forpligtelse til tidlig nedlukning. Det er ikke meningen, at bistanden skal dække de fulde omkostninger i forbindelse med dekommissionering eller kompensere for alle de økonomiske konsekvenser, idet den snarere er et udtryk for solidaritet mellem EU og medlemsstaterne. De forpligtede beløb til de enkelte medlemsstater er resultatet af politiske forhandlinger, der har taget hensyn til forskellige sociale og økonomiske aspekter, og de forskellige typer og antal blokke, der skal demonteres.

Oversigtstabel over den finansielle bistand til medlemsstaterne fra 1999 til 2013 (mio. EUR), som den fremgår af de grundlæggende retsakter:*

	1999-2003	2004-2006	2007-2013	I alt
Litauen	210	285	837	1332
Slovakiet	90	90	423	603
Bulgarien	155	185	510	850
Subtotal	455	560	1770	2785

**De faktiske årlige forpligtelser er justeret for inflation.*

Ved udgangen af 2009 var de faktiske forpligtede beløb til de tre lande følgende: 875,5 mio. EUR til Litauen, 363,7 mio. EUR til Slovakiet og 567,8 mio. EUR til Bulgarien.

⁸ Programmet for fællesskabsbistand til de central- og østeuropæiske lande.

2. FORVALTNING AF PROGRAMMET

Generaldirektoratet for Energi (det tidligere GD for Transport og Energi) har gennemført EU's finansielle bistandsprogram for Litauen og Slovakiet siden 2004 og for Bulgarien siden 2007.

2.1. Gennemførelseskanaler

Retsgrundlaget for Litauen og Slovakiet åbner mulighed for to alternative gennemførelseskanaler for EU-bistanden: Den første via Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD) med bidrag til de respektive **internationale fonde for tilskud til nedlukning af kernekraftværker** og den anden via et **nationalt kontor** – i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 1605/2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget⁹.

For Bulgarien åbner retsgrundlaget kun mulighed for gennemførelse af EU-bistanden via EBRD, da der ikke findes en passende national gennemførelsesstruktur.

Internationale fonde for tilskud til nedlukning af kernekraftværker

De internationale fonde for tilskud til nedlukning af kernekraftværker blev oprettet i 2000 og forvaltes af EBRD. Der er tale om multidonorfonde, hvor Europa-Kommissionen er den største bidragsyder, og siden 2004 har været den eneste bidragsyder.

For hver af de tre medlemsstater er der oprettet en målrettet fond. For Litauen Ignalina-fonden for tilskud til nedlukning ((DSF), for Slovakiet Bohunice-fonden for tilskud til nedlukning (BIDSF) og for Bulgarien Kozloduy-fonden for tilskud til nedlukning (KIDSF).

Nationalt kontor

Kun Litauen har valgt at gennemføre foranstaltninger via et nationalt kontor i overensstemmelse med finansforordningens artikel 53, litra a), og artikel 54, stk. 2, litra c).

I perioden 2004-2006 blev den direkte bistand til Litauen ydet via det programmerede instrument under det udvidede decentraliserede gennemførelsessystem.

Siden 2007 har Litauen gennemført denne direkte nationale støtte via **det centrale projektstyringskontor (CPMA)** som det udpegede¹⁰ nationale kontor under ”centraliseret indirekte forvaltning”.

2.2. Proceduremæssig ramme og programevaluering

Frem til udgangen af 2006 var de enkelte medlemsstater kun i begrænset omfang engagerede i fastlæggelsen af behovene og anvendelsen af EU-bistanden. For Litauens vedkommende var der desuden kun en begrænset koordinering mellem de to gennemførelseskanaler EBRD og det centrale projektstyringskontor.

For at fjerne disse påviste svagheder blev der fra 2007 fastlagt en revideret **proceduremæssig ramme**.

⁹ EFT L 248 af 16.9.2002, s. 1.

¹⁰ Skrivelse af 4. juni 2007 fra Europa-Kommissionen til Litauen: Udpegning af det nationale kontor for Ignalinaprogrammet.

Mekanismen til gennemførelse af finansiel bistand under de finansielle overslag 2007-2013 er fastlagt i Kommissionens beslutning om procedurer¹¹. I overensstemmelse med retsgrundlaget har Europa-Kommissionen oprettet en forvaltningskomité: Nuclear Decommissioning Assistance Programme Committee (programkomité for bistand til nedlukning af kernekraftværker), der har til opgave at bistå Europa-Kommissionen med at gennemføre EU-bistanden. Siden 2007 er procedurerammen blevet gradvist forbedret med en revision af Kommissionens beslutning om procedurer udarbejdet i 2010.

Europa-Kommissionen forpligter midler til de tre programmer ved at vedtage Kommissionens årlige finansieringsafgørelser. Vedhæftet denne finansieringsafgørelse er tre respektive årlige kombinerede programmeringsdokumenter udarbejdet af de berørte medlemsstater. I dette dokument fastsættes målene for anvendelse af EU-bistanden. Europa-Kommissionen udbetaler midler til EBRD og det centrale projektforskningskontor på anmodning på grundlag af beviselige fremskridt med projektgennemførelsen.

Gennemførelsen af foranstaltninger og den finansielle bistand følges af et tilsynsudvalg oprettet for hvert land og gennemførelseskanal. Selv om projekterne kan finansieres op til 100 %, er der fastsat specifikke medfinansieringslofter for nøgleprojekter (f.eks. CCGT-projektet i Litauen, hvor Ignalinafonden for tilskud til nedlukning finansierer op til 70 % op til et loft på 165 mio. EUR – alle udgiftsoverskridelser afholdes således af Litauen).

Bistandsprogrammet er underlagt regelmæssige revisioner og evalueringer, som generelt var positive og anerkendte de opnåede fremskridt. Der er taget hensyn til forbedrende foranstaltninger ved justeringen af procedurerammen i 2007 og igen i 2010.

3. LANDERAPPORTERING

Dekommissionering af kernekraftværker kan inddrages i to faser. En første prædekommissioneringsfase, hvor der udføres forberedende arbejde, efterfulgt af en anden dekommissionerings- og demonteringsfase.

Under den første fase udarbejdes dekommissioneringsdokumentationen indeholdende de tekniske og finansielle oplysninger om rimelige dekommissioneringsalternativer. Heri vurderes det, om den fremtidige dekommissioneringsproces er teknisk gennemførlig og i overensstemmelse med Euratomtraktatens bestemmelser og national ret på områderne nuklear sikkerhed og sundhed, fysisk beskyttelse og miljøbeskyttelse.

Den tidlige nedlukning af de respektive kernekraftværker havde tydeligvis en negativ indvirkning på elforsyningsikkerheden i de tre medlemsstater. For at løse dette problem omfattede de tre individuelle tiltrædelsesakter foranstaltninger til afbødning af virkningerne inden for energisektoren i overensstemmelse med EU's energipolitik.

Anvendelsesområdet for og arten af de projekter, der er gennemført for at løse dette problem, blev fastsat under hensyntagen til nationale politikker, de eksisterende faciliteters tilstand og energisektorens behov.

¹¹ Kommissionens beslutning om procedurer vedrørte programmering og overvågning af foranstaltningerne og den finansielle bistand under Bohunice- og Ignalina-programmerne i perioden 2007 til 2013 og under Kozloduy-programmet i perioden 2007-2009 – K(2007)5538.

Det er medlemsstaterne, der foreslår, hvordan de tilgængelige midler skal fordeles mellem de tre støtteberettigede områder *dekommissionering, energi og sociale konsekvenser* som funktion af deres overordnede behov og strategi.

Det har aldrig været meningen at dække de fulde omkostninger i forbindelse med dekommissionering eller at kompensere for alle de økonomiske konsekvenser. Derfor åbner retsgrundlaget mulighed for en vis fleksibilitet i anvendelsen af midlerne.

Opførelsen af foreløbige oplagringsfaciliteter til brugt brændsel, nationale affaldsdeponeringssteder og nogle projekter vedrørende forvaltning af radioaktivt affald er ikke en del af dekommissioneringen. I visse berettigede tilfælde er sådanne projekter imidlertid blevet støttet, hvor det i alvorlig grad ville have bragt dekommissionerings- og nedlæggelsesprocessen i fare, hvis man havde undladt at gøre det.

I sådanne tilfælde kan denne støtte betragtes som et ”forskud” til medlemsstaterne, som skal tages i betragtning i drøftelserne om potentielle forlængelser af EU-bistanden.

3.1. Litauen – Ignalina-kernekræftværket

3.1.1. Lukningsforpligtelse og udvikling i finansieringen

Forud for tiltrædelsen drev Litauen to RBMK 1500 reaktorer. Blokkene ejes nu af INPP, en statsejet virksomhed, som siden 2009 har henhørt under det litauiske energiministeriums ansvarsområde. INPP har i dag ansvaret for en sikker vedligeholdelse og dekommissionering af de to reaktorblokke.

Blok 1 blev permanent lukket den 31. december 2004 og blok 2 den 31. december 2009.

Den samlede EU-bistand til Litauen mellem 1999 og 2013 forventes at blive på 1 367¹² millioner EUR.

3.1.2. Dekommissionerings- og affaldsvindue

Sikker vedligeholdelse af de to INPP-blokke, forberedelse til dekommissionering (herunder strategisk dokumentation) og opførelse af affaldsbehandlings- og oplagringsfaciliteter blev påvist som mål for EU-bistanden. I 2009 engagerede den nye regering sig i væsentlig højere grad i og tog ejerskab over dekommissioneringsprocessen.

Et udvalg af nøgleprojekter, som EU har finansieret:

(Præ)dekommissionering

Sikker vedligeholdelse af blok 1 og 2

Støtte til den nukleare forvaltningsmyndighed

Forberedelse af en dekommissioneringsdatabase og et planlægningsredskab

Detaljerede dekommissioneringsplaner for bestemte bygninger

Rådgivningsstøtte til INPP

¹² Faktiske forpligtelser frem til udgangen af 2009 + prognoser 2010-2013.

Radiologisk karakterisering

Dekontaminering af det primære kredsløb.

Forvaltning af affald

Foreløbig oplagring af brugt brændsel (B1)

Anlæg til forvaltning og oplagring af fast affald (B234)

Facilitet til måling af udslip.

3.1.3. Energivindue

Iganalina-programmet støttede **nogleprojekter inden for energisektoren fastsat i Litauens nationale energistrategi:**

Miljøopgradering af Litauens kraftvarmeværk

Opførelse af en kombineret gasturbine med kredsløb, en kompenserende shuntreaktor og et kedelvarmeværk

Udskiftning af gasfyrede kedler og opdatering af de lokale opvarmningssystemer i Visaginas

Energieffektivitetsopgradering af boligblokke med flere lejligheder og offentlige bygninger

Støtte til gennemførlighedsstudiet af en elektricitetssammenkobling mellem Polen og Litauen.

3.1.4. Resultater

Af de samlede tilgængelige midler (**954,70 mio. EUR**) til IIDSF (723,10 mio. EUR) og CPMA (231,60 mio. EUR) blev der afsat **881,60 mio. EUR** til specifikke projekter. EU har udbetalt et beløb på **763,30 mio. EUR** (592,60 mio. EUR til IIDSF; 170,70 mio. EUR til CPMA).¹³

Programmet er blevet gennemført i et vanskeligt politisk klima. Frem til 2009 slog Litauen kraftigt til lyd for en udskydelse af lukningen af blok 2 indtil 2012. Det manglende engagement i en nedlukning påvirkede fremskridtene hen imod dekommissionering i negativ retning. Til trods for disse problemer blev begge blokke i sidste ende lukket til tiden som foreskrevet i tiltrædelsestraktaten. I dag vedligeholdes de på en sikker måde, og de befinder sig i en dekommissioneringsfase. I dag er alt brændsel fjernet fra reaktorkernen i blok 1. Man har ikke oplevet nogen elektricitetsmangler eller strømafbrydelser som følge af lukningerne. På denne vanskelige baggrund kan indsatsen hen imod dekommissionering betragtes som tilfredsstillende.

Ændringen fra elektricitetsproducent til en dekommissioneringsorganisation krævede betydelige ændringer i INPP's organisatoriske struktur og i de menneskelige ressourcer. En sådan ændring, inklusive en mentalitetsændring, sker ikke på en gang og kræver en stor indsats.

Den nye litauiske regering (efter valgene i 2008) går nu ind for denne nødvendige ”forvaltningsændring”, som Europa-Kommissionen på det kraftigste anbefalede, og Litauen og INPP har fuldt ud accepteret ejerskabet over dekommissioneringsprocessen.

¹³ Udbetaling – kapitel 3.3.1 og 3.3.2.

Man har oplevet alvorlige forsinkelser og overforbrug med hensyn til planlægning og udgiftsoverslag i to nøgleinfrastrukturinvesteringsprojekter; projekt B1, projektet vedrørende oplagring og forvaltning af det brugte brændsel, og projekt B234, projektet vedrørende affaldsbehandling og oplagring. Begge projekter befinder sig i opførelsesfaserne.

Omkring 30 % af EU-bistanden er blevet tildelt projekter inden for energisektoren.

Selv om man har oplevet forsinkelser i forbindelse med nogle af dekommissioneringsprojekterne, som har givet anledning til ekstraudgifter, har disse forsinkelser endnu ikke haft nogen direkte indvirkning på dekommissioneringens kritiske vej. Projektet halter dog bagefter tidsplanen, og en betydelig indsats vil være nødvendig for at undgå større forsinkelser og yderligere udgiftsstigninger.

3.2. Slovakiet – Bohunice V1-kernekræftværket

3.2.1. Lukningsforpligtelse og udvikling i finansieringen

V1 kernekræftværket består af to VVER 440/230 reaktorer. Den organisation, der har ansvaret for tilsynet efter nedlukningen og for dekommissioneringen af V1-kernekræftværket, er det statsejede (via økonomiministeriet) selskab "Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť a.s." (JAVYS).

Blok 1 blev permanent lukket den 31. december 2006 og blok 2 den 31. december 2008.

Den samlede EU-bistand til Slovakiet mellem 1999 og 2013 forventes at ligge på 613¹⁴ mio. EUR.

3.2.2. Dekommissionerings- og affaldsvindue

Det forberedende arbejde forud for dekommissionering er blevet udført, og den strategiske dekommissioneringsdokumentation er blevet udarbejdet.

Et udvalg af nøgleprojekter, som EU har finansieret:

(Præ)dekommissionering

Forberedelse af en plan for første fase af dekommissioneringen af V1-kernekræftværket og dokumentation

Genopførelse af et reservekedelvarmeværk og et opvarmnings- og dampdistributionssystem

Genetablering af beskyttelsessystemet for området og ændringer af JAVYS' elforsyningsordning efter den endelige nedlukning af V1-kernekræftværket

Gennemførelse af dekommissioneringsprogrammet ved hjælp af de menneskelige ressourcer, der var tilgængelige i Bohunice V1-kernekræftværket

Rådgivningsstøtte til JAVYS

Forvaltning af affald

¹⁴ Faktiske forpligtelser frem til udgangen af 2009 + prognoser 2010-2013.

Udvikling af et midlertidigt oplagringsanlæg for radioaktivt affald i Bohunice

Anskaffelse af beholdere til oplagring af brugt brændsel

Behandling af gammelt affald – slam og absorptionsmidler.

3.2.3. *Energivindue*

Bohunice-programmet har støttet foranstaltninger til afbødning af nogle af de negative virkninger for den slovakiske energisektor i overensstemmelse med ”**Den Slovakiske Republiks strategi for energisikkerhed i 2030**”.

Et udvalg af nøgleprojekter, som EU har finansieret:

Genetablering af Križovany 400kV understationen

Ændring i transmissionssektoren som følge af den endelige lukning af V1-kernekræftværket

Energieffektivitet i offentlige bygninger og bæredygtig finansiel energifacilitet.

Ifølge data fremlagt af EBRD har gennemførelsesaktionerne i energivinduet ført til en tilsvarende kompensation af næsten 20 MW i tabt energifrembringelseskapacitet efter lukningen af V1-kernekræftværket.

3.2.4. *Resultater*

Af de samlede tilgængelige midler (**385,807 mio. EUR**) til BIDSF blev der afsat **364,07 mio. EUR** til specifikke projekter. EU har udbetalt et beløb på **157,80 mio. EUR** til BIDSF.

Siden programmets start har adskillige problemer såsom omorganiseringen af JAVYS, kommunikationsproblemer mellem de involverede parter og gaskrisen i begyndelsen af 2009 bidraget til at gøre programgennemførelsen mere kompleks, og nogle projekter har oplevet forsinkelser.

Til trods for disse problemer blev begge blokke lukket til tiden, og de er blevet sikkert vedligeholdt. De befinder sig nu i dekommissioneringsfasen. Man har ikke oplevet nogen elektricitetsmangler eller strømafbrydelser som følge af lukningen. Den overordnede indsats kan således anses for at være tilfredsstillende.

Forsinkelser i forbindelse med nogle projekter kan have haft en negativ indvirkning på udstedelsen af dekommissioneringstilladelsen (planlagt til midten af 2011). Europa-Kommissionen overvåger fortsat nøje fremskridtene i retning af realisering af denne centrale milepæl.

Fra 31. december 2009 har fordelingen af midlerne til ”Dekommissionerings- og affaldsvinduet” og ”Energivinduet” været acceptabel, idet projekter inden for ”Dekommissionering og affald” prioriteres i perioden frem til 2013.

3.3. Bulgarien – Kozloduy-kernekræftværket

3.3.1. Lukningsforpligtelse og udvikling i finansieringen

Blok 1-4 på Kozloduy-kernekræftværket er reaktorer af VVER 440/230-typen. Ejeren og den organisation, der er ansvarlig for dekommissioneringen af blok 1 og 2 på Kozloduy-kernekræftværket, er den statslige virksomhed for radioaktivt affald (State Enterprise for Radioactive Waste (SERAW)), da alt brændsel er blevet fjernet fra begge disse blokke. I forbindelse med blok 3-4 er ejeren og den ansvarlige for dekommissionering det statsejede selskab Natsionalna Elektrieska Kompania EAD.

Blok 1 og 2 blev permanent lukket den 31. december 2002, og blok 3 og 4 blev lukket den 31. december 2006.

Den samlede EU-bistand til Bulgarien mellem 1999 og 2013 forventes at ligge på 867,78¹⁵.

3.3.2. Dekommissionerings- og affaldsvindue

Det forberedende arbejde forud for dekommissionering er blevet udført og den strategiske dekommissioneringsdokumentation udarbejdet. Alt brændsel er fjernet fra blok 1 og 2. Brændsel er blevet fjernet fra reaktorkernerne i blok 3 og 4. Der er dog fortsat noget brændsel tilbage i reaktorernes brændselsbassiner.

I 2008 blev blok 1 og 2 adskilt fra blok 3 og 4, og ejerskabet til blok 1 og 2 blev overdraget til SERAW. Denne aktion blev gennemført med henblik på at fremskynde dekommissioneringen af blok 1 og 2.

Et udvalg af nøgleprojekter, som EU har finansieret:

(Præ)dekommissionering

Opdateret dekommissioneringsstrategi

Støtte til gennemførelse af dekommissionering ved hjælp af de menneskelige ressourcer, der er tilgængelige i blok 1-4 ved Kozloduy-kernekræftværket.

Påbegyndelse af demonteringen af ikkesikkerhedsrelevante systemer og faciliteter

Opførelse af et varmeproduktionsanlæg.

Forvaltning af affald

Udformning af en national bortskaffelsesfacilitet

Udformning af et deponeringssted til meget lavradioaktivt affald

Henfaldsoplagingssted for radioaktivt affald, der henfalder under den midlertidige oplagring, og konventionelt affald

Udvikling af faciliteter til forvaltning af affald på stedet

Opførelse af en tør oplagingsfacilitet til brugt brændsel, herunder beholdere til VVER 440 brugte brændselselementer.

¹⁵ Faktiske forpligtelser frem til udgangen af 2009 + prognoser 2010-2013.

3.3.3. *Energivindue*

Kozloduy-programmet har støttet foranstaltninger til afbødning af konsekvenserne inden for energisektoren i overensstemmelse med **Bulgariens energistrategi**.

Følgende er et udvalg af de nøgleprojekter, som EU har finansieret:

Gennemførelse og forvaltning af rehabiliteringen af Sofias lokale varmenet

Energieffektivitet og ramme facilitet vedrørende kreditlinjen for vedvarende energi

MARITSA EAST-2 – Installering af Gypsum afvandingssystemet og rehabilitering af kølevandspumpestationen

Renovering og udvidelse af det nationale eldistributionssystem

Etablering af højtryksgasledninger og gasreguleringsstationer.

Ifølge data fremlagt af EBRD har gennemførelsen af aktionerne i energivinduet ført til en tilsvarende kompensation af næsten 500 MW elfrembringelseskapacitet efter lukningen af blok 1-4.

3.3.4. *Resultater*

Af de samlede tilgængelige midler (**606,744 mio. EUR**) til KIDSF blev der afsat **540,875 mio. EUR** til specifikke projekter. EU udbetalte **363,149 mio. EUR** til KIDSF.

Dekommissioneringsprogrammet er blevet gennemført i en yderst ugunstig politisk situation. I 2006 blev der gjort forsøg på at udskyde lukningerne og igen efter 2006 på at genåbne de lukkede reaktorer. Til trods for disse problemer kan den generelle gennemførelse af programmet anses for at være tilfredsstillende, da alle blokke er blevet lukket som foreskrevet i tiltrædelsestraktaten.

Alt brændsel er fjernet fra blok 1 og 2, den tørre oplagringsfacilitet for brugt brændsel er næsten færdig, og det indledende demonteringsarbejde er påbegyndt. Anlæg til behandling og oplagring af affald er ved at blive opført. Man har ikke oplevet nogen strømafbrydelser som følge af lukningen af reaktorblokkene. Den nuværende bulgarske regerings engagement vil sammen med adskillelsen af blok 1 og 2 fra blok 3 og 4 støtte og påvirke den rettidige udvikling af dekommissioneringsprogrammet i positiv retning.

En stor fordel i tilknytning til EU-bistanden er ændringen i dekommissioneringsstrategien fra ”etapevis demontering” til ”øjeblikkelig demontering”. Dette nedbringer den samlede tid, der medgår til dekommissionering, og det personale, der er til rådighed til udførelse af demonteringsarbejdet, udnyttes bedst muligt. Dette vil have en positiv indflydelse på de samlede udgifter til dekommissionering.

En stor del af midlerne er tildelt til energiprojekter for at imødegå konsekvenserne af den tidlige lukning.

4. KONKLUSION

Alle de udvalgte kernekraftenheder i Litauen, Slovakiet og Bulgarien er blevet sikkert lukket ned i overensstemmelse med landenes tiltrædelsesaftaler. Dekommissioneringsarbejdet pågår i øjeblikket. Denne situation er en direkte konsekvens af den vellykkede gennemførelse af EU's bistandsprogram.

EU-bistanden er blevet ydet siden før tiltrædelsen og lukningen af de pågældende kernekraftværker. I denne periode er EU's bistandsprogram stødt på en lang række problemer af både politisk og teknisk art. Medlemsstaterne har udfoldet betydelige bestræbelser på at genforhandle deres politiske forpligtelser, men via EU's tilkendegivelse af solidaritet og leveringen af passende finansiel bistand har alle landene respekteret deres forpligtelser i henhold til tiltrædelsestraktaten til at lukke deres reaktorblokke.

Grænseforholdene for de enkelte lande er unikke og påvirker valget af teknologi, strategi og begrundelse i tilknytning til udvælgelsen af projekter. Det er derfor vanskeligt at foretage en direkte sammenligning af effektiviteten af EU-bistanden til hver enkelt medlemsstat. Der blev foretaget en vurdering af behovene og kapaciteten forud for indledningen af projekterne på hvert kernekraftværk. En regelmæssig reevaluering af de nationale strategier og dekommissioneringsplaner var også en fordel i forbindelse med identifikation og gennemførelse af projekterne.

4.1. Resultater

Omfanget af de problemer, som de enkelte lande stod over for, afhang af de forskellige reaktortyper, der skulle dekommissioneres, tilstanden af den eksisterende infrastruktur, der var nødvendig til støtte for dekommissioneringen, og udfordringerne i tilknytning til forvaltning af affald, mulighederne for at erstatte tabt elektricitetsproduktionskapacitet, det lovgivningsmæssige og politiske klima og valget af dekommissioneringsstrategi.

Til trods for de indledende problemer blev reaktorerne lukket efter planen, og brændslet er blevet fjernet fra størstedelen af dem som et første vigtigt skridt hen imod en endelig lukning og dekommissionering af kernekraftværkerne.

I hver enkelt medlemsstat overstiger de midler, der er tilgængelige til projekter, udbetalingerne. Midlerne er blevet stillet til rådighed årligt siden 1999 på et tidspunkt, hvor medlemsstaterne endnu ikke var i stand til at udnytte dem fuldt ud. Som følge heraf har nogle midler hobet sig op. På det seneste er disse midler blevet udnyttet mere effektivt, og de vil være fuldt absorberet inden for de kommende to år.

De tre programmer har gjort betydelige fremskridt i de seneste år og frem til afslutningen af rapporteringsperioden, idet størstedelen af dekommissioneringsprojekterne og projekterne i tilknytning til energisektoren er blevet identificeret eller forberedt, og et stort antal er allerede ved at blive gennemført.

I alle landene blev størstedelen af finansieringen brugt til projekter i tilknytning til dekommissionering og forvaltning af radioaktivt affald. Litauen og Bulgarien har brugt en stor del til oplagring af brugt brændsel og forvaltning af affald. I øjeblikket er anlæggene til dekommissionering, behandling og oplagring af radioaktivt affald og brugt atombrændsel under opførelse, godkendelsesdokumentationen er udarbejdet, og de første demonteringsarbejder er påbegyndt.

Energisektoren har draget fordel af det, når projekterne var i overensstemmelse med EU's og nationale energipolitikker. EU-bistanden blev fra et tidligt tidspunkt udbetalt til energisektoren for at løse problemet med tabt elektricitetsproduktionskapacitet. Denne fremgangsmåde viste sig at være særlig gavnlig og effektiv i Bulgariens tilfælde til afbødning af virkningerne af den seneste energikrise og finansielle krise. Selv om der har været forsinkelser i forbindelse med nogle af dekommissioneringsprojekterne, så er disse blevet taget aktivt op for at nedbringe deres indvirkning på dekommissioneringens kritiske vej.

Landenes lovrammer og forvaltningsstrukturer tilpasses fortsat under hensyntagen til ændringerne fra de elektricitetsproducerende selskaber til dekommissioneringsorganisationerne.

4.2. Fremtidsudsigter

Foranstaltningerne inden for dekommissionerings- og energivinduet vil fortsætte frem til udløbet af det finansielle overslag i henhold til de påviste strategier. Projekter i tilknytning til dekommissionering vil blive prioriteret i forhold til energirelaterede projekter, når midlerne er begrænsede.

Anvendelsen af EU-bistanden inden for dekommissioneringsvinduet vil fokusere på færdiggørelse af den nødvendige infrastruktur, behandling af radioaktivt affald, udarbejdelse af de nødvendige dekommissioneringslicenser og på demontering. Nye dekommissionerings- og ledelsesstrukturer vil blive etableret og styrket, så de kan varetage demonteringsaktiviteterne, mens værkernes personale fortsætter demonteringsarbejdet.

Projekter inden for energisektoren er godt på vej. Aktionerne på dette område anses i øjeblikket for at være tilstrækkelige. Selv om den endelige finansielle forpligtelse vil blive indgået i 2013, vil gennemførelsen af det arbejde, der er omfattet af disse forpligtelser, være længere end til denne dato.

Målet med EU-bistanden har altid været og er fortsat at yde bistand til medlemsstaterne frem for at finansiere dekommissioneringen fuldt ud eller kompensere for alle de økonomiske konsekvenser af lukningen. Den ydede bistand skal suppleres med passende nationale ressourcer.